

в. „Нова Струя“

Излиза всяка

Събота.

годинен абонамент 4 л.

полугодинен 2 лева,

Един брой 10 ст.

НОВА СТРУЯ

ВѢСТНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА И ПРОСВѢЩЕНИЕ

Всичко, що се отнася до вѣстника, се изпраща на адресъ: Редакция
в. „Нова Струя“ въ гр. Плѣвень.

Измѣ неплатившиѣ абонати.

По случай навършването на I полугодие администрацията моли всички неплативши абонати да побързатъ съ исплащане абонамента. Ще бъдемъ крайно благодарни на тия наши приятели и познайници, които биха обърнали внимание на това обявление и биха изпълнили молбата ни.

Отъ Администрацията.

4 Май, гр. Плѣвень.

Както се вижда правителството е скърпило свое болшинство и сега спокойно може да каже, че се радва на доверието на Народ. Събрание. Съ това една отъ причинитѣ за бездѣятелността на правителството се прѣмахва и сега то е длъжно да пристъпи къмъ работа.

При повѣрката на приетитѣ избори не е имало почти никакво състезание между различнитѣ парламентарни групи, всичко е било мирно и тихо. Тѣй щото още не може да се даде върната физиономия на отдѣлитѣ партии въ Събранието и какво ще бжде разположението имъ. Обаче, едно е ясно, че двата заклетни врагове по време на изборитѣ — народняцитѣ и цанковиститѣ — събиратъ своитѣ сили тихо и мирно, като прѣдвѣстници на нѣкоя буря, и чакатъ удобенъ случай да почнатъ борбата. Дали началото ще бжде съ вписане на заемтѣ или съ провѣрката на народняшкитѣ мандати не може се опрѣдѣли, но въ всѣки случай послѣдното е по за вѣрване. Останалитѣ политически групи, както се вижда, още нѣматъ добръ опрѣдѣлено своето поведение спрямо правителството. Исклучение отъ това прави социалистическата група, която има винаги опрѣдѣлено своето поведение, защото тя е всѣкога на страната на народа, тя не защитава никакви други интереси, освѣнъ тѣзи на работната маса. Въ това отношение соц. партия въ Нар. Събрание винаги ще има прѣимущество надъ останалитѣ партии; тя ще постѣпва прямо и безъ всѣкакви други замисли, защото тя не чака властта нито отъ княза, нито пъкъ се надѣва на нѣкои случайни обстоятелства да ѝ дадатъ управлението.

Съ откриването генералнитѣ дебати по отговорѣтъ на троното слово всѣка една отъ горнитѣ групи трѣба да изкаже своя възгледъ по управлението и политиката, която е водила и ще води занаярѣдъ правителството. Тамъ вече всѣка една парламентарна група трѣба да опрѣдѣли своето поведение спрямо правителството. Дали ще бждатъ народняци, стамбулисти, каравелисти и земеделци отъ една страна, правителствени и турци отъ втора и социалисти и демократи отъ трета, не знаемъ и на дали ще може нѣкой да опрѣдѣли, защото въ нашия парламентаренъ животъ всичко се случва и тамъ играе най-много *вишата политика* и вишитѣ партийни съображения.

Но каквото и да се случи, настъ не ни интересува толкова това, колкото проекта, който комисията, съ одобреніе на правителството, е прѣдложила на Нар. Събрание. Прѣдставения проектъ за отговоръ на троното слово прѣдставлява актъ, произлизающъ не отъ конституционни прѣдставители и конституционно министерство, а отъ назначени княжески сенатори и министри, които отъ благодарностъ къмъ своя господаръ сж готови всичко да направатъ полезно за него, но не и за народа. Въ този проектъ нѣма нищо казано за този страдаленъ народъ, които плаща княжескитѣ заплати и провжда народ. прѣдставители да коватъ всеразлични закони. Въ този проектъ има единъ пасажъ, който е пятно за днешно-

то Народ. Събрание и за днешното прогресивно министерство и ний се надѣваме, че ще се намѣратъ народ. прѣдставители, които ще запазатъ честта на измѣнения народъ и достоѣнството на народния прѣдставител. Тамъ е казано изрично, че *XII Об. Народ. Събрание съ искрена радостъ посрѣща отбѣлзвания отъ Ваше И. В. фактъ за славнитѣ, при послѣднитѣ законодателни избори редъ и тишина, които свидѣтелствуватъ не само за възмжжаването на Български народъ въ политическо отношение, но и за свободата, при която тѣ сж станали.*

Ако дѣйствително ний признавате факта за възмжжалостта на Гъл. народъ, то коя е тази сила, която би могла да ограничи неговата свобода и права прѣзъ време на изборитѣ? Кой би смѣялъ да дигне ръка противъ единъ народъ възмжжалъ политически? Никой. Защото тази ръка би била още на минутата отсечена и хвърлена на буницето. Та и нѣма нужда да признава това народ. прѣдставителство, защото ако е резултатъ отъ възмжжалостта на народа, то само ще докаже това фактически, а не съ едни праздни думи. Най-сетнѣ, ако наистина народа е възмжжалъ, то това възмжжаване само е докарало свободата и не се е нуждаело отъ никаква подарена свобода, защото свободата се не подарява, а се добива съ борбата, която докарва това възмжжаване. Или правителственното болшинство друго иска да каже съ горния пасажъ; иска да каже: княже нѣ се бой отъ политическата възмжжалостъ на народа, защото тази свобода, при която се извършиха изборитѣ азъ съмъ я далъ по своя добра воля и тогазъ когато ти поискашъ тази възмжжалостъ да рухне, то азъ имамъ срѣдства: нарасположение ми е и войската, и полицията и всичко, да я унищожа и изпълня твоята воля.

Въ тази смисълъ ще го разбере и всѣка монаршеска глава, защото тѣ иматъ чудесна способностъ да разбиратъ тънкости и двусмислицитѣ на държавнитѣ актове и да ги приспособяватъ къмъ своитѣ искания.

Да, Гъл. народъ е възмжжалъ въ сравнение съ миналото, той още повече ще възмжжее за въ бждаще, защото захваща вече да се пробужда и да съзнава своитѣ потисници, и може би не ще бжде далечъ денътъ, когато тѣзъ уста, които сега възхваляватъ тази възмжжалостъ, ще я проклянатъ, ще проклянатъ и народа и всичко това, което е по-искало да заживѣе свой собственъ животъ.

Народитѣ нѣматъ нужда отъ признавание тѣхното възмжжаване, тѣ това сами доказватъ безъ да искатъ позволение отъ нѣкого.

Poplicola.

За съюзния тормозъ.

Всѣки, който участвува въ умствения животъ на обществото, който се ползува отъ писмената и устна рѣчь и разсждава за стойността на говореното или четеното, знае, че най-главната задача на тази двуродова човѣшка рѣчь е: 1) Да открие нѣкоя нова истина, до сега непозната на другитѣ хора, или: 2) Да внесе свѣтлина, яснота и популярностъ въ нѣкоя истина, позната на другитѣ, но не разбрана, неусвоена още отъ тѣхъ. Това значение на човѣшката рѣчь е неуспоримо и важи при оцѣнката на каквато и да било умствена работа — проза или поезия, наука или изкуство — дори и за ежедневиия ни животъ. Тѣзи сж първитѣ правила, които трѣба да ни ръководятъ, както когато говоримъ, тѣй сжщо и когато пишемъ върху известна тема или въпросъ.

Сраснали съ туй убѣждение за ролята на човѣшкото слово, ний чакаме опоненти по въпроса за съюзнитѣ работи,* зашто знаехме, че не всички тѣй схващатъ и разбиратъ «свѣта», както се изразява г. Trouvé въ в. «Съзнание»; зашто знаехме, че не всичко е казано още за съюзното дѣло и че, при каквито и да би било условия, това дѣло иска

участието дѣломъ, словомъ и помисленіемъ на всички сдружени учители.

Така настроени и изпълнени съ най-благородни очаквания, ний погълцахме първитѣ редове на ст. «учителскиятъ съюзъ и политиката», написана отъ г. Trouvé въ бр. 33 на в. «Съзнание» т. г. изчетохме посочения брой, дочакахме и слѣдуюция — 34-ий. Прочетохме съ внимание и този брой и т. н. Четохме ний и чакахме отъ критиката, или по-право чакахме отъ нашия опонентъ да ни посочи, гдѣ и въ какво грѣшимъ ний, когато обосноваваме нашитѣ положения, да покаже защо трѣба да се отхвърлятъ известни основни положения и защо пъкъ да се тръгне отъ друго начало, отъ другъ изходенъ пунктъ; чакахме най-послѣ да чуемъ нѣщо и за «крайноститѣ», както казватъ нѣкои, отъ гдѣ се започватъ и гдѣ се свършватъ; изобико ний справедливо се надѣвахме да срѣцнемъ всичко добро, което произтича отъ една здрава, ясна и трезва критика, отъ една обмислена, умна и честна прѣпирня.

Обаче, за наше съжаление, не срѣцнахме туй, което очакваме. Слѣдъ внимателната разборка на мислитѣ, изказани отъ г. Trouvé, излиза съвсѣмъ противното на туй, което е въ правото си всѣки четецъ да очаква отъ една критика. Тѣ (мислитѣ му) не насочватъ умѣтъ къмъ задълбочаване върху третиранния въпросъ, не водятъ къмъ яснота и чистота въ съзнанието, а къмъ приятно, леко, неусѣтно плѣзганіе по повърхността на въпроса. Може този маниера за разсждение да е възхитителна, и приятна, и блѣскава за автора, защото е забавна, но тя не е полезна. Може самия авторъ да е въ възхищение — всѣкому е позволено възхищението — отъ блѣска и успѣха си, че е занимавалъ приятна публиката, обаче не трѣба въ субективното възхищение да се забравятъ нормитѣ на справедливостта, и уважение противнитѣ мнѣния. Искамъ да кажа, че когато опонира човѣкъ трѣба да бжде справедливъ къмъ противника си и да не изопачава или окарикатирява мислитѣ му, а честно да ги придава, вѣрно и разумно да ги тълкува.

Намъ е лесно-обяснимо, защо «възбуденитѣ отъ статията на S. C. B.» мисли на г. Trouvé не сж тѣзи, които очаквахме; ний оправдаваме г. Trouvé, и разбираме че той неочаквано, случайно се е заловалъ за тази работа, но доброто желание, съ което той е вършилъ своята работа, ни кара сжщо тѣй да се позанимаемъ съ неговитѣ «разбудени» мисли и да посочимъ, гдѣ си противорѣчи, гдѣ се заблуждава, гдѣ прѣиначава нашитѣ мнѣния и най-послѣ да пояснимъ нѣкои страни отъ нашия възгледъ. Всичкитѣ тѣзи нѣща сж ясни за внимателния и памѣтенъ читателъ, обаче г. Trouvé не е такъвъ. Той забравя много скоро туй, което сж писали другитѣ, па и собственитѣ си редове даже. Едно малко възвръщане на г. Trouvé къмъ бр. бр. 12, 13, и 19 отъ «Н. С.» би ни отървало отъ повторение. Обаче, въ случая е важно не повторното изложение съ всичкитѣ му подробности, а посочването на онзи методъ на размишление и изслѣждане съ който, г. Trouvé самъ себе си оборва и противорѣчи самъ на себе си. Прочее внимание, читателю! Въ бр. 12, 13 и 19 на «Н. С.» ний писахме по съюзнитѣ работи и излагаемъ мнѣнието си, основайки се на естеството на съюзнитѣ искания и положението му, като организация върху другитѣ обществени групи. Сторихме ний това, защото виждаме че има известно недоволство отъ сегашното състояние на съюза, виждаме го, чувствуваме го и други това недоволство и опрѣни на дѣйствителността, ний показвахме, какъ трѣба да бжде. Това е наше убѣждение, произходящо отъ онова за «свѣта», ний го подържаме, защото виждаме въ него сила, научностъ, здравота и социална логика, логика на нѣщата, на дѣйствителността. Другата страна на въпроса: *какво може да стане сега; какви реформи и нововедения сж възможни и необходими, за «момента»* ний не сж казахме, защото тѣ се обусловватъ отъ прѣбидущата обща и главна основа отъ ръководящия принципъ и наличнитѣ факти. Тѣ сж подробноститѣ, разклоненията на основната идея. И за тѣхъ *рецепта, както искатъ и очакватъ нѣкои, не може да се даде. Важно, рѣшающе значение има ръководящото начало.* Въпроса: *какво може сега е въпросъ, който влиза въ нашия общъ въпросъ «съюзното дѣло»* и ако имаме възможностъ ще му посветимъ една частъ отъ времето си.

Съ нашитѣ статии ний се стараехме да докажемъ:

- 1) Че съюзеното учителиство е частъ отъ народа;
- 2) Че исканията му (на съюза) сж искания съподчинени на онѣзи социални, политически и граждански искания, които прѣдвява работния народъ;
- 3) Че тѣзи съюзни искания, тѣзи идеали сж непостижими вънъ отъ онѣзи обществени реформи, които сж по-общи отъ учителскитѣ;
- 4) Че самъ, «съ собствени срѣдства» съюзеното.

*) Вижъ бр. 12, 13 и 19 отъ «Н. Ст.» т. г.

учителство не може реализира исканията си, слѣдов. трѣбва да дѣйствува съ общи общ. групи и течения, които водят къмъ това осмисляване;

5) Че съюза трѣбва чръзъ еднаква, обща и принципална политика да се нареди въ нашия общ. животъ;

6) Че най-«удобната», най-«пригодната» политическа партия у насъ, която работи и дѣйствува за съюзния идеалъ, е социално-демократическата партия, слѣдователно: съюза трѣбва да ѝ увеличава редоветѣ и да ѝ помага въ борбата;

7) Че съюзнитѣ срѣдства трѣбва да се разширятъ.

Това ний доказахме, че тѣй трѣбва да бѣде. И всичко е една верига, на която всѣка прѣдпоставяща халка е условие за слѣдующата. Който приема една частъ, той трѣбва да се съгласи и на изводитѣ отъ тази частъ; ако ли отрича извѣстенъ пунктъ отъ този възгледъ, трѣбва да отрече и събординиранитѣ отъ този пунктъ слѣдствия или изводи.

Това сме казали ний до сега, въ общи чѣрти, за съюзното дѣло; това *поддържа*, защото намираме, че то е най-вѣрното, най-съгласно съ дѣйствителността на нѣщата тѣлкуване. Обаче, нашия опонентъ не е съгласенъ съ това: *той излага своето гледище, чръзъ отрицание на нашитѣ основоположения, чръзъ критика и тѣлкуване*. Само внимание, защото не е лесно да се проумѣе такава логика и послѣдователностъ, съ каквато може да се похвали само г. Тгювѣ.

Въ бр. 33 на «Съзнание» той пише: *«несносното положение, като учител и общественъ дѣецъ не е специфично, прикщо на тази категория общественни работници»*.*) Това е мисль, която ний сме казали по-рано и не я отричаме. Добръ е да запомни читателя, че нашия опонентъ признава, какво «несносното положение» не е специфично, защото той въ слѣдующия бр. 34 на «Съзнание» ще обърне всичко надолу съ главата. Тамъ той пише, че «Професионални, специфични, чисто-учителски и училищни сж: «Гаранция въ материално отношение, прѣмахване на безразборжитѣ мѣстения и уволнения, изтръгване учителската сѣдба отъ рѣшитѣ на послѣдния партизанитѣ—къметъ или депутата, или пъкъ кандидатъ за такъвъ, прокарване реформи въ образователното дѣло, чисто училищни въпроси: закони, правилници, програми—всичко туй заега всѣки учителъ». Е, нека сега читателя съедини тѣзи два цитата и да ни каже, какъ може общото положение въ бр. 33 на «Съз.» за «несносното положение», че «не е специфично» зло, да стане въ слѣдующия брой «професионално, специфично, чисто учителско...». Ний мислимъ ясно е, какво изброеното въ бр. 34, като «интереси» не е нищо друго, освѣнъ изброяване на различнитѣ проявления на «несносното положение» на учителя. Е, добръ, но тукъ вече нѣма логика и послѣдователностъ, а *противарѣние*, въ най-грозна форма, *забравяне* основата и *тѣжкото* подиръ слушайни мисли. Намъ се струва, че изброенитѣ злини отъ «несносното положение» не могатъ *поискава* начинъ да се смѣтатъ за «специфични, професионални, чисто-учителски» злини, или «интереси», а такива отъ «общественъ интересъ». И наистина, «несносното положение» или е специфично, професионално, чисто-учителско и тогава трѣбва да диримъ коренитѣ му *вънъ* отъ «обществено-политическия животъ на нашата страна», или пъкъ туй «несносно положение» «не е специфично» и тогава *то е слѣдствие* отъ «обществено-политическия животъ на нашата страна».

Трѣбва да се приеме едно, та иначе е невъзможно да се разсждава по-нататкъ за туй «несносно положение». *Ний поддържа* *второто и отричаме*, че «несносното положение» е «специфично, професионално, чисто-учителско». Тѣй че «злото е зло не само за насъ учителитѣ—то е общо». Не само тази «категория общественни дѣйци» и не само тази обществена група има тѣзи «интереси», не само учителитѣ сж потиснати отъ това «зло», отъ туй «несносно положение». Но г. Тгювѣ пише въ бр. 33 «Съз.»: «прѣмахването на туй положение (несносното) не зависи отъ тактиката на съюза, защото причинитѣ лѣжатъ вънъ отъ него, *коренитѣ се въ общественно-политическия животъ на нашата страна*». Тогава щомъ е тѣй, нашия опонентъ трѣбва да се откаже отъ своитѣ «специфични, професионални, чисто-учителски» злини, както би ги наредилъ той и да признае съ насъ заедно, че нѣма професионални злини, а има «обществено политически»; да признае, че всичкитѣ интереси на учителитѣ се състоятъ въ създаване едно положение, гдѣто тѣ би се чувствували като сщещенски граждани, като свободни членове на една политическа единица. И дѣйствително, ако сравните внимателно неговитѣ първи положения, съ туку що изказаното, вий ще видите, че това сж негови мисли, обаче гой ги забравя много скоро и ето по какъвъ начинъ обръква въпроса съ своитѣ специфичности.

Но ето ви още една тирания спрямо логическото мислене. Когато дохожда рѣчь, какъ ще се прѣмахне днешното положение, ний срѣщаме още едно любопитно противорѣчие, единъ лабиринтъ отъ обръквания. Като си задава въпроса, трѣбва ли учителя да направя нѣщо за въдворяване «редъ, законность, стабилность» въ общественитѣ учреждения на нашата страна», г. Тгювѣ отговаря (бр. 33): «като гражданинъ и като съюзенъ членъ, *учителъ е длъженъ да взема участие въ политическия борби на страната*»; защото «чръзъ общата гаранция *той ще постигне онѣзи точки, които сж вписани на съюзното знание, ще се реализира съюзнитѣ идеали*». Въпроснитѣ точки сж «специфичнитѣ, професионални, чисто-учителскитѣ» «интереси», споредъ насъ това сж исканията, цѣлитѣ, интереситѣ, «несносното положение», което трѣбва да се прѣмахне, тѣй както посочваме ний въ нашитѣ статии и както посочва сега г. Тгювѣ. Чо-

вѣкъ, като чете тѣзи редове, иди му да каже, че между двѣтъ страни нѣма никаква разлика, защото и основата (изходния пунктъ), и пѣтя, по който ще дѣйствува съюза се схваща еднакво. Да, «но... туй е само на прѣвъ погледъ» — да си послужимъ съ израза на г. Тгювѣ. При по-внимателна разборка, излиза че «специфичното и пр.» е още живо. Нашия опонентъ заявява въ бр. 34, че въпросътъ е какъ да подобри учителя своето положение «и то съ *собствени срѣдства*». Туй *собствено, срѣдство* — това е *нашия професионаленъ съюзъ*. Който може, нека ми отговори, какъ става тая комбинация на цитиранитѣ пасажии, та «общата гаранция», «онѣзи точки, които сж вписани на съюзното знание», «съюзнитѣ идеали» — отъ основа, отъ изходящъ принципъ се обърнаха на димъ и изчезнаха за да се замѣнятъ съ «специфичното и пр. положение», подобро чръзъ «собствено», учителско професионално срѣдство — «нашия професионаленъ съюзъ»? Ний се отказваме отъ разяснение по туй противорѣчие, защото не го побира мисльта ни. Тукъ има забравяне, заплитане, нелогичность, но не и зла умисль.

Нека читателя ни освободи отъ тази тежка работа, за да можемъ посочи поне най-главнитѣ отъ останалитѣ заблуждения.

Изхождайки отъ «специфичното, професионално и чисто-учителско» «несносно положение» нашия опонентъ раздѣля областитѣ за дѣйствие, съобразно съ специфичнитѣ... и «общественитѣ» злини и казва: *«общественитѣ интереси се удовлетворяватъ въ широко-общественитѣ организации — партиитѣ. Който има такива интереси — да иде тамъ»*. «Ако първитѣ (учителитѣ социалисти) освѣнъ професионални интереси иматъ и други — да ги търсятъ (!) *вънъ* отъ съюза...» «защото единъ професионаленъ съюзъ не може, на не е длъженъ да защитава други интереси, освѣнъ професионалитѣ». Добръ, но нашия опонентъ забрави, какво писа за «общото зло» за «несносното положение» на учителя, за «общата гаранция», чръзъ която ще се подпиратъ и «специфичнитѣ, професионални, чисто-учителскитѣ интереси»; ако той помнѣше това, той навѣрно щеше да дойде до истинско заключение: «специфичното, професионалното и пр. зло» е въ прѣка зависимостъ отъ «общата гаранция, редъ, законность и стабилность». Тѣзи нѣща народа и партиитѣ ги постигатъ чръзъ политиката; значи съюза, ако желае *да дѣйствува и спомага за успѣха на своитѣ цѣли, интереси, идеали и да не «чака на готово»* да му ги извоюватъ, трѣбва да дѣйствува чръзъ политиката съ другитѣ обществ. групи и не съ «*собствени срѣдства*», а съ *обществени, защото туй, което искатъ учителитѣ е общественно искане*. Обаче, г. Тгювѣ рѣшилъ и отрѣзалъ: «които иматъ общественни интереси — да ги търсятъ *вънъ* отъ съюза». Нека тѣй бѣде. Ний сме съгласни да си приберемъ одѣра и да излѣземъ отъ съюза, но не желае ли г. Тгювѣ да ни посвѣти въ туй изкуство да познаваме, кога и колко часа прѣзъ денонощието ни натискаетъ «специфичнитѣ и пр.» интереси и кога пъкъ «общественитѣ». *Твърдѣ е възможно да се свикнемъ, щото като говоримъ за съюза, за «специфичнитѣ и др.» да си закачаме на гърба «общественитѣ интереси и убѣждения*. За сега ний сме съ единъ и сжщъ умъ, съ единъ и сжщи интереси, съ единъ и сжщъ убѣждения, гдѣто и да отидемъ, въ каквато и да било организация съюзъ или група; съ едно и сжщо знание на всѣкъдѣ въ живота. И ний рѣшително нищо не разбираме отъ «идейнитѣ» и «материалнитѣ» връзки въ организациятѣ, за които ни говори г. Тгювѣ. Защо само идентъ безъ материаленъ интересъ да сж въ обществ. широки организации, а «материалнитѣ» връзки да се пазятъ за съюза, като имъ се отнематъ идентъ? Ний мислимъ пъкъ, че ако не сж били идентъ въ съюза, той едва ли би се закрѣпилъ и спечелилъ онази малка репутация, която има сега. И може ли ни обясни, г. Тгювѣ що за общественни идеи сж тѣзи идеи въ широкитѣ организации безъ материаленъ интересъ? Или защо ги забранява и пѣди отъ съюза тѣзи общественни идеи, когато въ бр. 34 той самъ писа, че: «*съюзнитѣ членове сж зора съ разни политически убѣждения, които смѣтатъ, че «свѣта», а значи и съюзнитѣ работи ще се оправятъ, като се дѣйствува съгласно това или она политическо вѣрую*». Е, какво ще правите съ всичкия тозъ народъ, когато той вѣрва, че «политическото вѣрую» ще оправя «съюзнитѣ работи»? Той иска гуй вѣрую да го разпространи, да го прѣдаде, да зарази съ него всички други останали и за туй той — народнякъ, либералъ или социалистъ — иска своитѣ общ. идеи да ги прѣсади въ съюза. Прѣзъ тѣхъ оцѣнява и разглежда всичко въ обществото. Какъ е възможно да ги лишите, г. Тгювѣ, отъ тѣзи имъ общ. идеи, интереси и пр.?

Ще продължимъ г-нъ Тгювѣ.

Държавата и основното образование въ България.

(Продължение отъ брой 24.)

Тръгнете въ всички градица и села и изучете малолѣтнитѣ слуги и чирачета на възраст отъ 6—12 години, и вий ще можете да констатира, че ако тѣ прѣзъ тази възраст, когато трѣба по чл. 78 отъ Конституцията да се учатъ, сж заставени да изкарватъ едно парче коравъ хлѣбецъ, причината на това не е невѣжеството на родителитѣ, нито тѣхното нехайство, а една люта сиромашия, която ка-

ра нѣкои селени отъ Плевенскитѣ села да живѣятъ заедно съ добитѣка си. Вий ще намѣрите много родители, които, макаръ и осиромашели, съзнаватъ високото значение на елементарното образование и които, безъ да бждатъ, значи невѣжи принудени сж да дадатъ дѣцата си за прѣхрана на чуждо мѣсто; такива родители съ горѣсть на сърдцето ще ви разкажатъ, като единъ епизодъ отъ печалната история на тѣхното семейство вѣмето, когато тѣ сж били принудени да изтѣглятъ отъ училищѣ своитѣ дѣца и да възложатъ върху слабитѣ имъ мускули частъ отъ издржката на семейството. Така щото отъ тѣзи и много други такива съображения ний трѣба да допуснемъ, че покрай невѣжеството на родителитѣ, за неизпълнение задължителността на учението, е дѣйствувала една всеобща бѣдностъ, която въ силата на економическия и финансовъ кризисъ, взе да става у насъ по-чувствителни прѣзъ послѣднитѣ години. Това общо бѣдствие е указвало влияние по-напрѣдъ върху числото на ученицитѣ, то ще разпространи и за напрѣдъ въ още по-голямъ размѣръ своето влияние надъ народното образование. Но кой е виновенъ тукъ за пауперизма на маситѣ? Дали пакъ по настроение срѣщу стѣрѣмнитѣ правителства въ България, ний ще хвърлимъ вината върху лошото имъ управление? Не и пакъ не! Вината за обѣдняването на народнитѣ маси лѣжи отчасти въ управлението на правителствата, но тя не е достатъчно за да обясни ширината и дълбочината на това зло. Обаче, въпроса сега не е въ туй. Въ настоящата статия ний имаме за задача не да обясняваме ролята на държавата при създаване на економическия кризисъ, а нашата задача е да обяснимъ отношенията ѝ къмъ въпроситѣ по образованието, а слѣдователно и къмъ всички благоприятни и неблагоприятни фактори за него. Намъ слѣдов. се налага въпроса въ друга форма, именно какво отношение държи тя къмъ тая причина за неизпълнение на една конституциона задължителность? Какво отношение държи тя къмъ сиромашията на родителитѣ? Ако нашата държава бѣше народна държава и ако тя се считаше за задължена да изпълни едно отъ най-привлекателнитѣ постановления на основния си законъ относящи се до общественото образование, то първата ѝ длъжностъ бѣше да даде блѣстящи примѣри отъ прѣслѣждане на всички фактори, които прѣчатъ на прямитѣ ѝ обязанности и да улеснява всички фактори които би ѝ съдѣйствували на това. Въ частния случай, ако държавата бѣше истински загрижена да даде просвѣщение на маситѣ и ако тя виждаше една отъ причинитѣ за слабитѣ ѝ успѣхи по туй направление въ сиромашията, тя трѣбаше да даде всичкото свое материално съдѣйствие на бѣднитѣ родители за издржка на дѣцата. При едно допусцие, че нашата държава е народна, а не класова, ний трѣба да допуснемъ, че тя е улеснила бѣднитѣ родители, като е устроила за дѣцата имъ трапезарии за прѣхрана, като имъ е помогнала въ най-необходимитѣ разходи по посѣщаване училищата, съ други думи, като е прѣдоставила една истинска възможность на сиромаситѣ да изпълнятъ задължителността на учението. За жалость, обаче ний подобна услужливостъ къмъ бѣднитѣ съсловия не ще намѣримъ. До сега държавата не е устроила на свой смѣтка нито едно сиропиталище, освѣнъ Пловдивското, нито една трапезария; въ нейнитѣ бюджети нѣма да намѣритѣ нито сантимъ прѣдвидено за такава благотворителность. Въ бюджета ѝ ще намѣрите единъ почтенъ параграфъ за помощъ на П. Мусовичъ—Бориковъ, съдържателъ на пансионъ въ който се възпитаватъ синове на богати родители, но нѣма да намѣрите нито сантимъ за Софийската трапезария, въ която се отхранватъ дѣцата на бѣдното Софийско простолудие. Сжществуващитѣ тукъ тамъ благотворителни учреждения, които подпомагатъ на бѣдността, сж основани безъ всѣко съдѣйствие отъ държавата, по частна инициатива на дружества, корпорации, частни лица или даже на политически групи, както е случая съ кооперативната въ Пловдивъ основана по инициативата на Социално-Демократическата партия въ този градъ. Като възражение на нашата мисль за отсъствие на каквато и да била грижа отъ държавата за бѣднитѣ—могатъ да ни

*) На всѣкъдѣ курсивътъ е нашъ.

сочатъ редъ факти, въ които се вижда, че много общински управления по села и градища сж се загрижвали да дадатъ пособия на бѣдни ученици, както и нѣкои принадлежностъ къмъ облѣкото, редъ факти, дѣто голѣми чиновници, министри, па даже и князѣтъ, сж давали помощи. Тѣзи възражения обаче сами въ себе си криятъ елемента на своето разрушение. Ний говоримъ тукъ не за частната благотворителностъ на общинитѣ и на длѣжностнитѣ лица, а за училищната политика на държавата. Нѣколкото франка подарени отъ единъ министъръ за въ полза на бѣднитѣ ученици при Софийскитѣ основни училища е единъ частенъ актъ отъ благотворителностъ, а не дѣло на неговата служебна работа, дѣло на българската държава. Подпомагането на бѣднитѣ по изпълнение чл. 78 отъ конституцията като държавна длѣтелностъ ще се изразява въ едно съответствено законодателство по тази материя, въ създаване нови параграфи въ училищния бюджетъ, въ създаване нови учреждения, които ще иматъ за длѣжностъ управлението на държавната благотворителностъ по изпълнение задължителността на основното учение. Само въ последния родъ длѣтелностъ би могли да се изразятъ симпатитѣ на държавата къмъ бѣднитѣ ѝ жители, само тѣй би се изразило нейното схващане важността на голѣмата сума обществени бѣдствия за официалното просвѣщение, само по такъвъ начинъ би се изразила нейната готовностъ да се бори срѣщу това разтягъ зло. Не трѣба да считате и като дѣло на държавната длѣтелностъ благотворителната работа на учителскитѣ свѣти при срѣднитѣ и основни училища: тази благотворителностъ пакъ е лишена отъ елементитѣ, които биха я въздигнали до степенъ на всеобща държавна длѣтелностъ; тя е пакъ частна филантропия и нѣма нищо общо съ понятието за едно всеобщо улеснение на бѣднитѣ родители въ издържката и отхраната на дѣцата имъ. Нищожната помощъ, която се дава по празникитѣ, служи само за облекчение на силнитѣ ученици, обаче тази помощъ не може да вкара въ училищата оная грамадна масса дѣца, възлизващи на 350,000 души, които днесъ се възпитаватъ въ мизамитѣ на обществения животъ, лишени отъ елементарни познания по четмо и писмо.

И така, отъ посоченитѣ факти се вижда, че държавата нищо не е прѣдприела за облѣгчение резултатитѣ отъ една крайна важна причина за неизпълнение на законитѣ ѝ. А тѣй като тая причина не се отнася до положението на богатитѣ, които винаги сж доближени до властѣта, то ний съ право можемъ да прѣдположимъ, че това игнориране основния законъ за сиромаситѣ е въ свръзка съ общата нейна политика да притѣснява слабитѣ съсловия и по такъвъ начинъ да закрѣпява политическото и економическо господство на имущественитѣ класи. Това игнорване елементарнитѣ нужди на нашия народъ отъ образование не може да се тълкува друго яче освѣнъ, като съзнателно бѣздѣйствиетъ къмъ което тя е нѣмала ни юридическо ни нравствено право и което е било възможно да се проведе отъ дванадесетитѣ досегашни правителства само въ силата на ония причини, които даватъ властъ на силния да прѣзира правата и интереситѣ на слабия.

Обаче това, игнориране и бездѣйствиетъ къмъ иай-жизненитѣ умствени интереси на народа е нищо въ сравнение на съзнателнитѣ припятствия, които държавата е правила въ продължение на последнитѣ 5—6 години къмъ разпространение на първоначалното образование. Въпрѣки периодическото нарастване цифрата на училищния бюджетъ, което ще видимъ въ слѣдующий отдѣлъ за бюджетитѣ, числото на училищата и учителитѣ, е послѣдователно намалявано.

Прѣзъ 95/96 г. е имало училища	3140	и	учители	6437
» 96/97 »	»	»	3126	» 5974
» 97/98 »	»	»	3111	» 5956
» 98/99 »	»	»	3050	» 5986
» 99/00 »	»	»	2981	» 5900

И тѣй споредъ прѣдставената таблица прѣзъ шеститѣ години числото на основнитѣ училища е намалено съ 159, а числото на учителитѣ съ 537 души. Въ една държава, гдѣто първоначалното образование е прокламирано въ основния законъ като първостепе-

на гражданска повиностъ, и гдѣто законитѣ отнасящи се до образованието се изпълняватъ, подобно спадание може да се тълкува само тѣй, че дѣцата подлежащи на задължително учение сж намалѣли и че слѣдов. държавата, слѣдъ като е изпълнила своитѣ длѣжности къмъ наличното количество дѣца, намѣрила е за по-трѣбно да освободи частъ отъ своитѣ служаци. Такова едно тълкувание може да се направи само при едно идеално държавно устройство, гдѣто служациитѣ отъ първия министъръ до последния стражаръ биха дѣйствували подъ убѣждението, че всички граждани сж равни прѣдъ законитѣ и гдѣто законодателството, като не подраздѣля гражданитѣ на категории не дѣйствува за да облагодѣтелствува едно съсловие и да смаже друго. Въ една държава като нашата, която е дала хиляди доказателства на едно класово пристрастие тия цифри ще се тълкуватъ само тѣй, че тя е закривала учебнитѣ заведения въ страната и е намалявала числото на служациитѣ въ това за да поврѣди духовнитѣ интереси на грамадната масса бѣдни производители.

И наистина въ България има близо 3000 основни училища при 250,000 записани ученика срѣдно и 6000 души учители. Ще рѣче едно училище се пада на 80 ученика и на единъ учителъ се падатъ 40-45 ученика. Ако присмѣтнимъ че има крѣгло 450,000 дѣца българчета подлежащи на задължително учение, то ще каже, че конституционното число училища трѣбаше да бжде 450,000:80 или 5628 (крѣгло 5500 училища), а конституционното число основни учители 11,250. Ако нашата държава наистина се грижи да изпълни чл. 78 отъ конституцията, тя трѣбаше ежедневно да увеличава броя на училищата за да ги приближава постепенно къмъ цифрата 5500, сжщо тѣй да увеличава броя на учителитѣ и да го доближава до закония прѣдѣлъ 11250. Обаче, държавата вмѣсто да прави това, тя дѣйствува въ притивоположно направление—тя намалява и училища и учители. Очевидно е, слѣдователно, че намаляване броя на училищата и на учителитѣ не означава, че държавата е изпълнила длѣжноститѣ си къмъ образованието и че дѣцата, които трѣба да се учатъ, сж се свѣршили: този фактъ означава наопѣки, че държавата не е изпълнила задачитѣ си по образованието, че тя слѣдъ, като е знаела тая истина относително голѣмото число невѣжки родители и безпомощни дѣца, отишла е съзнателно да припятствува на образователното дѣло. Този фактъ е твърдѣ заблѣжителенъ и ний сме въ правото си, когато мислимъ, че той стои въ хармония съ общата политика на държавата.

Всичко това, което до тукъ е написано въ тази глава се отнася до неизпълнение чл. 78 отъ конституцията и чл. 8 отъ специалния за училищата.

Армията.

(Продължение отъ 24 брой).

6. Публично международно право, когато говори за войната, казва, че тя е единъ актъ, чрѣзъ който двѣ въ несъгласие държави прибѣгватъ до оржженъ бой за да се види коя, съ помощта на силата, може да наложи волята си на другата. Въ многобройнитѣ рѣководства по тоя предметъ се говори само относително характера на войната, нейното обявяване, продължение, върху отношенията на воющитѣ и други; обаче нигдѣ въ тѣхъ нѣма да се срѣщнатъ мнѣния, възгледи и изложения върху лопотитѣ които—като резултати—донася войната въ политическо, економическо и морално отношения за обществото изобщо и въ частности за воющитѣ войници. Тия нѣща невлизатъ въ работа на буржуазнитѣ обскуранти писатели, защото имъ неуйдисва. Тѣ сж повечето хора съ продажни пера, пишпатъ за хонораръ или за угодищество, па нѣвга и по «заказъ»: за туй въ пжтя на истината се движатъ като софисти и нивга неспѣятъ да кажатъ нѣщо въ полза на народа, за угнетенитѣ, за онеправданитѣ. Интересни въ това отношение сж вѣстникаритѣ, които преди предложението на рускиятъ царъ за войната пишеха едно, а подиръ него—друго. Чудни наистина работи вършаци се отъ угнетителитѣ на народитѣ, а най-много чудно е това: какъ ваджиското човѣчество търпи тия нѣща, защо се подлага; защо прави жертви да поддържа явно убийственъ за себе институтъ; защо ражда, храни и отглежда синове, които праща въ войската за да го трене и бие по царска заповѣдъ (заповѣдъ какъвто бѣ направилъ къмъ новобранцитѣ Вилхемъ II); защо въпрѣки правилото «неубий» отива на бойното поле за нѣкакви си богъ и царъ, като че ли по во-

лята на бога е създадена войната, защо и колко още защо, когато народитѣ по между си нѣматъ распри, и когато въздигнатитѣ отъ тѣхъ кукли—автократи създаватъ сплетни за да ги вмрежатъ, заслѣбятъ и тиранически експлоатиратъ!... Писата на братство и солидарностъ между народитѣ е причина за съществуването на войната. Отмахване врѣдоноснитѣ резултати на войната ще послѣдва, когато се прѣмахне самата тя—нѣщо, което ще се обжде, когато мнозинството отъ народитѣ се самосъзнае, се убѣди въ грозотата ѝ, поиска нейното унищожение и заяви, че противорѣчие въ интереситѣ му несъществува и иска да живѣе въ хармония по между си, като при една разумна федерация. Да, човѣкъ трѣбва да бжде другаръ за човѣка, а всѣки народъ—съюзникъ на другитѣ народи. Въ тоя духъ трѣбва да работимъ всички. Думитѣ; бой, война да се заличатъ отъ рѣчницитѣ на народитѣ.

7. Най-добрата философия е тази, която показва, какъ хората трѣбва да се турятъ въ разумни отношения, въ условия при които борбата противъ всички да прѣстане, какъ да съгласятъ интереситѣ на човѣка съ обществото, какъ да се живѣе въ съгласие съ добродѣтелта и природнитѣ закони и какъ страданията на човѣчеството могатъ да се намалятъ. Това прѣхвалената касапница не е и нѣма да направи, защото нейнитѣ апологисти гледатъ на хората тѣй, както касапитѣ по Гергев-денъ на ягнетата, които ягнета даромъ зематъ изъ кошаритѣ на народитѣ.

Милитаризмътъ въ разрѣзъ на горната философия е вървялъ винаги. Той е пакостилъ въ всичко. Знаеялъ е само да иска хора съ пари. За да се види, колко се е харчило за войнитѣ, ще си послужимъ съ дани изъ статистиката. Въ цѣлъ свѣтъ въ редовитѣ на постоянната войска стоятъ 5,400,000 д., за въоружаването на която се харчатъ 6 милиарда л.

Нашата мална Б-рия	държи	42 х. души	и харчи годишно	23 мил. л. 3 пров.
Россия	"	1 мил. "	"	773 " 58 "
Франция	"	590 х. "	"	859 " 227 "
Германия	"	585 " "	"	878 " "
Австрия	"	365 " "	"	433 " "
Англия	"	225 " "	"	452 " "
Италия	"	174 " "	"	267 " "
Азия	"	500 " "	"	" "
Африка	"	300 " "	"	" "
Щатитѣ	"	25 " "	"	" "

Отъ свѣденията, които се нахождатъ въ Reform Social отъ 1894 г., днесъ издържанието на войската струва 5315 мил. л., а нейний имотъ 40,000 мил. лева. Споредъ Новиковъ главницата на тоя имотъ е 106 милиарда. Отъ 1647 год. до 1896 год. за Европейцитѣ войната е струвала 400 милиарда лева. (Въ свѣта само желѣзницитѣ сж погълнали повече пари отъ войната). Отъ тия гигански величини разумний би се убѣдилъ въ грозотата на войната. Очевидни сж прочее, нейнитѣ грозни економически резултати. Ако тия суми, смѣло казва единъ економистъ, се употребяха за подобряне на земледѣлието, скотовѣдството, овочарството, за пжтица, за училища и пр. прѣдприятия, благосъстоянието на човѣка стократно би се уголѣмляло; а—ако частица отъ тия пари се харчиха специално за мира, отдавна цѣха да се изгубятъ войнитѣ. Туй често е казвалъ и В. Хюго, знаменитий френски поетъ.

Богатствата за народитѣ сж срѣдства въ живота, а ползуванието отъ тѣхъ—цѣлъ. Питание е сега—имали войната нѣкаква цѣлъ, нѣкаво разумно право да съществува, когато народитѣ харчатъ толкова пари за люта борба, при която терорътъ се замѣства съ свирепостъта и дивостъта съ кланета? Богатствата не състоятъ отъ метали и стока, а въ присобление природнитѣ нѣща за нуждитѣ на хората. Такава услуга на човѣчеството войната не е възможно и да направи, а наопаки, като подготвя човѣка скотъ, прави го и зависимъ робъ.

Не е ли за чудо това нѣщо, дѣто въ държавитѣ за лѣкари и болници, въ които ще се цѣрятъ болнитѣ хора, се харчатъ хиляди левове; а за пушки и топове, за избиване на здравитѣ, се харчатъ милиони левове!...

8. Отъ огромнитѣ суми, които се харчатъ за поддържане на войската и за водение на войната, се ясно вижда материалнитѣ за народитѣ загуби. Отъ тѣхъ, безспорно е, печелятъ само капиталиститѣ. Мимоходомъ да поменемъ само богаташа Круппъ. Той има фабрика за топове и печели годишно 7,140,000 марки. Годишенъ доходъ отъ 6,115,000 м. марки има и военни доставчикъ Родшилдъ.

«Богопомазанитѣ» генерали и «христоблюбитѣ» майори ни казватъ, че въ воено врѣме имало търговия, ставали голѣми обращения! Съ това грамадно заблуждение тѣ искатъ да увѣратъ свѣта, че войната създавала голѣмитѣ народи, всѣвала въ тѣхъ единство и ставала огнища на цивилизацията. Това нѣщо не е вѣрно. Обединението на Щатитѣ въ Америка стана не чрѣзъ войната. Обединението на Германцитѣ е закѣсняло съ нѣколко вѣка само благодарение войнитѣ, водени отъ тѣхнитѣ малки царчета. Обединението на Българитѣ още не може да се осъществи, защото му пречиха разнитѣ войни и гнусий антигонизмъ между силитѣ, «великитѣ народоразединители», почитатели на грознитѣ изрѣчения: «раздѣляй и владей», «мажи и граби», «тиранизирай и убивай». Така или иначе, войната не е създава народнитѣ объединения, а е забавила съ вѣкове тѣхната политическа организация. Езикътъ и културата на извѣстенъ народъ можатъ и безъ войната да проникнатъ въ други страни; благосъстоянието на хората не се намира въ съотношение съ политическитѣ раздѣления, нито щастieto имъ въ право отношение съ голѣмото или малкото про-

странство на държавата. За примѣръ би могла да се посочи Швейцария и Сѣверо-Американскитѣ Щати.

Съюзът на човѣшкия родъ ще изпълне, ако се унищожи войната и се намѣри едно срѣдство за уравнивание международнитѣ распри—арбитъ, какъто сждѣ за Шатитѣ (44 Република) има въ Вашингтонъ. И защо е най-послѣ войната, когато подиръ нея спорний въпросъ се слага на «зелената маса» и се разрѣшава своеобразно, както стана подиръ Р.-Турската война прѣзъ 1877 и както хиляди пжти е ставало?

9. Човѣчеството винаги се стреми къмъ подобреніе участъта си, то иска да избѣгне упоеноститѣ отъ глада; то желае—защото се нуждае—да има храна, жилище и облѣкло и, по край това, да създаде удоволствия за сърцето, ума и душата си. Всички тия потребности то приготвя съ трудъ безъ съдѣйствието на воинитѣ. Лжчътъ, който ще освѣтли ума на човѣка, който ще згрѣе сърцето му, нивга нѣма да изгрѣе изъ нѣкой дворецъ. Не дворцитѣ и казармитѣ сж хамбари, отъ дѣто се зема брашно за да мѣсимъ хлѣбъ за задоволяване стомаха. Ступанството и производството сж нареждатъ отъ самитѣ хора. На тѣхъ чрѣзъ грабежи и убивания войната винаги е пакостила и не е давала възможностъ да се увеличаватъ музѣитѣ, театритѣ и училищата. Войната, казва Алконъ, е била главна причина за умствений застои; тя е спирала и спира распространението на хуманнитѣ идеи и стрѣмленіето да се създадатъ федерации, при които чрѣзъ разума и науката, ще се въдвори равновѣсие въ интереситѣ, общитѣ институти и мѣстнитѣ самоуправления.

На кжсо казано, войната съсипва народитѣ; тя прави да вирѣятъ варваритѣ; тя е прѣграда на прогреса и разумността; тя причинява умственъ застои и у завладениитѣ народи развива лицемеріе, лукавство, лжжа, низостъ въ характера, а побѣдителитѣ озвѣржава и деморализира.

Животътъ, казватъ, е борба въ смисълъ, че той е едно дѣйствието на срѣдата върху организма и едно въздѣйствието на организма върху срѣдата. Тази на човѣка въ живота дѣятелностъ се поражда отъ неговитѣ питателни, полови, економически, политически, умствени и нравствени нужди. Удовлетворението на тия нужди изисква едно правилно и мирно развитие, а не война.

Само тогава ще има споенъ животъ въ тоя свѣтъ, когато съ истинско съзнание ознаемъ дълбоката философия: че въ природата вирѣе сила и материя, въ историята—човѣшкия просвѣтенъ разумъ, а въ обществото трѣбва да е властелинъ свободата и равенството; нѣ не капиталътъ и войната, които градятъ величие за царе и други върху коститѣ на народитѣ и нещастията на нѣмотнитѣ.

Ето защо дружно съ общий противъ войската и войнатъ гласъ трѣбва да викаме:

Долѣ оржжіето!

Долѣ войската!

Долѣ войната!

Да живѣе народната солидарностъ!

Да живѣе човѣшката правда!

И въ днешно врѣме отбранителната сила е потребна, но тя, съ малко разности, може да е има не въ лицето на постоянната армия, а въ онова на народната милиция, която нѣма да има за цѣлъ да воюва, а да ни прѣдпазва отъ войната. «Ако искашъ миръ, приготвяй мира, приготвяй свободата и правдата».

Войдаръ

Не на мѣсто лѣкаръ

(Дописка отъ града).

Въ Плѣвенската първокласна болница има единъ лѣкаръ, Д-ръ Козаровъ, за който сме събрали много свѣдѣния относително неговитѣ обноски къмъ болнитѣ, къмъ служащитѣ въ болницата и за неговитѣ специални медицински познания. За сега нѣма да съобщаваме всичко, а ще дадемъ мѣсто само на нѣкои факти, които ще докажатъ какви познания има човѣкътъ, комуто е повѣренъ живота на толкова болни.

1) Едно момче отъ с. Брѣстъ при силно ожедняване пило вода отъ една локва, въ която имало пиявици. Съ водата въ него минава една пиявица и се залѣпа за гърлото му. Момчето почва да храчи кръвъ. То съобщило на Д-ръ Козаровъ причината на болѣдуванието си, обаче доктора не повѣрвалъ, изсмѣлъ му се и опрѣдѣлилъ диагнозата Phthisis и Haemoptesis (охтика). При всичко, че никакви други признаци на охтика нѣмало освѣнъ кръвохрачение, обаче доктора не благоволилъ да слуша никакви възражения и даже присмѣлъ се на фелдшера си за неговата дързостъ да оспорва знанията на началника си. Не се минало много врѣме и фелдшера завелъ момчето въ амбулаторията, гдѣто въ присѣствие на двама лѣкари, фелдшера извадилъ съ инструменти пиявицата отъ гърлото на момчето и мнимия охтичавъ билъ пуснатъ още на частътъ здравъ и читавъ да си иде при родителитѣ си въ село.

2) Д-ръ Козаровъ, като хирургъ, е правилъ операции *кюртажъ* на много жени, нѣкои отъ които сж се поврѣдили до толкова, че били принудени да ходятъ въ Букурещъ и София, гдѣто по-вѣщи лѣкари се произнасяли, че тия жени сж съсипани не отъ друго, а отъ несполучливата операция *кюртажъ*.

3) На двама работници отъ компанията за постройката желѣзнопътната линия е правилъ операции въ червата: червата е прорѣзалъ и едина работникъ е умрѣлъ ментално, а другия слѣдъ единъ день.

4) На П. Ц. отъ с. Пордимъ е правилъ *laparatomia* и нещастния боленъ умрѣлъ ментално.

5) Много отъ операциитѣ върши по начинъ, който и турскитѣ хекими не употребяватъ. Но за това другъ пжтъ.

Всички тия факти могатъ лесно да се поврѣрятъ и докажатъ стига да има кой да слуша гласътъ на общественото мнѣние и жалбитѣ на толкова нещастни семейства, които оплакватъ и днесъ загубата на най-добритѣ си членове. Въ архивата на болница има сума документи, които биха хвърлили свѣтлина върху много мизерии, обаче Санитарната Дирекция едва ли ще стори нѣкога нѣщо, тъй като тамъ е тѣстътъ на Козарова—Д-ръ Стамболски.

ХРОНИКА.

Княжески лакей или бъл. министъръ? По случай инцидента съ княза и коня на родмистеръ Кацаровъ нѣкои отъ монарситѣ исказаха своитѣ радости на княза за благополучния изходъ на случката. Въ това число влиза и Сърб. кралъ. Той е пратилъ своя секретаръ въ Белгр. бъл. консулато да искаже неговитѣ радости, а нашия князь е благоволилъ да испрати Г-нъ Даневъ—първия бъл. министъръ, въ Сърб. консулата въ София да искаже неговитѣ благодарности. Поздравленията между монарситѣ сж отъ свършено личенъ характеръ и като такъва тѣ се прѣдаватъ или чрѣзъ телеграфа или чрѣзъ царскитѣ лакеи, но не и отъ министри на конституциона страна. Бѣденъ народенъ суверенитетъ, още побѣдни твой пазители!

Бъл. Зем. Съюзъ, който не даваше да се помене, че е партия и се гнусеше отъ това име, сега тържествено се е обявилъ за партия и за такъвъ се е прѣдставилъ въ Народ. Събрание, а политическитѣ профани се провикватъ изъ «Зем. Защита», че *земледѣлската организация приема известни врѣмени политически тенденции, за да може по силно и чувствително да издигне своя гласъ тамъ, гдѣто се рѣшаватъ нейнитѣ сждбини*. Ний не знаемъ да ли може да се приематъ *тенденции*, но въ всѣки случай, ако тя има тази способностъ да приема тенденции, то нѣмаше нужда да го заявява, тъй като нейния гласъ и тъй се чува тамъ, гдѣто се рѣшаватъ нейнитѣ сждбини. А сждбинитѣ на зем. организация се рѣшаватъ въ нейнитѣ конгреси и щеше да бжде асурдъ, ако не се чуваше нейния гласъ тамъ. Прочее, на добъръ ви частъ г. г. земедѣлствующи, ползуйте се отъ хорското невежество, сега му е врѣмето.

Народното Събрание е утвърдило повече отъ половината избори и е пристѣпило къмъ разискване отговора на троното слово Както се научаваме цѣлата работа на събранието щѣла да се състои въ разгледване на бюджета и заема. Но защо ли правителството пази гробно мълчание и по едното и другото? Длъжностъ се налага на г. г. Народ. Прѣдставители да подсетатъ правителството, защото у насъ министритѣ иматъ способността да забравятъ.

Днешното правосѣдие. Противъ бившия учител Пеню Г. Гужголовъ отъ гр. Лѣсковецъ е било заведено углавно дѣло № 219/92 г. при Севлиевски окр. сждъ и № 520/95 при Русенски апелативенъ сждъ, съ което нѣкоя си Генкова го сждила за вземание дѣвството ѝ.

Макаръ въ сждътъ и въ изслѣдваніята Гужголовъ категорически да е настоявалъ на своята невинностъ, обаче сждътъ го е осждилъ на 2 мѣсеченъ и 20-дена затворъ и 1000 лева разности. Дѣлото се е разтакало нарочно отъ обвинителитѣ—нѣщо 12—13 пжти, се

е разгледвало — за да съсипатъ и морално и материално Гужголово. —Слѣдъ като си излѣжалъ затвора Гужголовъ, въпросната Генкова «подъ гризене на съвѣстѣта», както сама твърди, направила едно *самопризнание*, заверено отъ Русенския нотариусъ, № 5808 отъ 21/XII 901 г. въ което между другото казва: «слѣдъ като се убѣдихъ, че съ насилията, лжжата, измамата, фалшификацията, подкупничеството и пр. не можехъ да постигна желанието си—да се омжжа, признавамъ, че Гужголовъ е *невиненъ* и пр.»

Гужголовъ е подалъ жалба за ревизия на дѣлото. Но сжда ще може ли да му възвърне онѣзи нравствени страдания, които той е понесалъ отъ прѣзрѣніето на днешното жестоко общество, ще може ли да му възвърне затвора?—никога... Колко невини жертви ставатъ, благодарение неврѣжеството на нашитѣ сждии.

Думи и дѣла. М-ра на Н-то Просвѣщение съ окр. № 3164 на основание «традициитѣ» и известни законоположения позволи, щото въ училищата да се държатъ и политически сказки.

Но... както въ всичко прогресиститѣ си изпълниха обѣщанията и програмата, така изпълняватъ и въпросното окржжно. На 28 Априлий въ Горня-Орѣховица адвоката опозиционеръ Хр. Цаневъ, изискалъ разрѣшение да му се позволи да държи въ училището сказката «Данѣлитѣ въ България». Обаче, прогресиста кметъ, (пропадналъ кандидатъ въ депутатскитѣ избори) благоволилъ да *запрѣти* държанието сказката въ училищното здание! — Чиста прогресивна постѣпка.

Споредъ в. „България“ една частъ отъ паритѣ, които щѣли да се получатъ отъ проектирания заемъ, били прѣдначинени за купуване на пушки и топове и усиление на нашата армия. Ако има нѣщо, което най-много да се култивира у насъ, то е военщината —тя ни разяжда и най-сетнѣ ще ни убие. Но какво значатъ народнитѣ страдания и нужди за нашитѣ управници, какво значи за тѣхъ народътъ—нищо.

Противъ А. Страшимировъ, видински Народ. прѣдставителъ, Соф. полиция е завела дѣло, за гдѣто той се е осмѣлилъ да говори на единъ митингъ, станалъ на не позволено мѣсто отъ полицията. Кждѣ остана свободата на словото и събранията г. г. управници? Нима единъ соф. градоначалникъ ще може да въспре свободното и мирно събиране на бъл. граждани.

Пишагъ ни отъ с. Деветаки (Ловченско), че тамошния жителъ Личо Поповъ много обичалъ да говори противъ социалиститѣ и най-силния аргументъ е билъ този, че тѣ искали да дѣлатъ женитѣ, развалятъ семейното щастие и религията. Обаче, какво е било изнедаванието, когато сжция този господинъ е билъ заловенъ на **погребалната сжбота** въ срѣдъ бѣлъ день въ блудство на срѣдъ пжтя въ село съ жената на братовчедъ си.

Въпросния г-нъ е прѣдсѣдателъ на Зем. дружба и благочестивъ християнинъ. Ехъ, господо, вий, които викате най-много противъ социалиститѣ, погледнете какви сте. Това е истинския вашъ образъ.

Обявления отъ Сжд. Пристава.

№ 6626

Извѣствамъ, че 31 день отъ деньтъ на послѣдното двукратно публикуване настоящето въ мѣстний вѣстникъ ще се продаватъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плѣвенъ слѣдующитѣ недвижими имоти, находящи се въ Тръстенишкото землище, а именно:

1) Нива «Надъ лозята» 11 дек. 4 ара оцѣн. — 80 лева; 2) Нива «Бурово търне» 14 дек. 8 ара — 102 лева; 3) Нива «Равнището» 12 д. 9 ара — 91 л.; 4) Нива «Отвжтъ сиджинъ долъ» 14 д. 7 ара — 104 лева; 5) Нива «Радичовицъ» 7 дек. 3 ара — 51 л.; 6) Нива «Край Орѣховска граница» 9 дек. 6 ара — 65 лева; 7) Нива «Сиджинъ долъ» 6 дек. 8 ара — 48 лева; 8) Нива «Хр. брѣстле» 5 д. 7 ара — 40 л.;

Горнитѣ имоти принадлежатъ на Симеонъ Митовъ отъ с. Тръстеникъ, не сж заложени, продаватъ се по възисканіето на Хазната за 509 л. 45 ст., лихвитѣ и разности по изпълнителния листъ № 4764 на Плѣвенский Окол Мир. Сждия.

Наддаванието ще почне отъ първоначалната оцѣнка. Разрѣжданіето книжата и наддаванието може да става всѣки присѣственъ день въ канцеларията ми гр. Плѣвенъ, 23 Юний 1901 год.

Дѣло № 909/99 год.

Сждебенъ Приставъ: Нв. Цокровъ